

VÁLSÁG ÉS VIRÁGZÁS NYUGAT-EURÓPÁBAN. ITÁLIA A XIV-XV.SZÁZADBAN

Európa a 13. és a 14. az. fordulóján: válságjelenségek

GAZDASÁGI VISSZAESÉS: A feudális gazdaság fejlődése megtorpan:

- A XIV. században Nyugat-Európában: éhínség – okok:
- Megnövekedett népesség
- A feltört földek kimerülése
- mezők, legelők feltörése – csökkenteni kellett az állatállományt
- kevesebb trágya – köv.: kevesebb gabona
- Az éghajlat hidegre fordult — köv.: rossz termés – köv: éhínségek, pestisjárvány, háborúk
- Pestis: 1347. Genovai hajósok hurcolták be az Azovi-tenger és a Krím-fsz. térségéből.
- 1348. 1. nagy járvány – utána évszázadokig
- köv.: Nyugat-Európa lakossága 73 millióról 45 millióra csökken.
- A feudalizmus válságának a korában állandóak a paraszt- és a polgárfelkelések.
- Köv.: szerzetesi mozgalmak, eretnekmozgalmak, vezeklők – flagellánsok
- De: új találmányok is: puskapor, iránytű, óra, könyvnyomtatás
- A centrum: Észak-Itália

ITÁLIA

- Széttagolt: Dél-Itália és Szicília: Nápolyi Királyság (Anjouk uralma)
- Pápai Állam
- Észak-Itália: városállamok – külső és belső ellentétek
- Guelfek(pápa) ↔ ghibellinek(császár)
- Nemesek ↔ polgárok
- Patrícusok ↔ plebejusok
- Kereskedők ↔ iparosok
- Zsoldosvezérek uralma + az erősebb városok kiterjesztették a hatalmukat a környező területekre
-

VELENCE ÉS GENOVA

- Velence: a tengerek királynője; a levantei kereskedelembe kapcsolódott be
- Szigetekre, lagúnákban épült
- Szent Márk a város védőszentje– hamvait Egyiptomból szereztek meg
- 1202-1204. 4. hadjárat: Zára majd Bizánc elfoglalása – 1261-ig állt fenn: Latin Császárság néven – ezzel legyőzte Genovát – Genova bekapcsolódott a Hanza-kereskedelme
- a város élén: dózse – mellette: Tizek Tanácsa – oligarchikus uralom
- besúgók, sóhajok hídja, ólombörtön
- mindkét város gazdagságának az alapja a kereskedelem volt
- de emellett: textilipar, hajógyártás
- Velence: üvegipar, tükör, selyem

FIRENZE

- Toscana központja
- Gazdagsága alapja: banktőke – firenzei aranyforint!!! – váltó használata

- az angol királynak köcsönöztek - Gyapjúval fizetett ⇒ fellendül a textilipar: kiadási és felvásárlási rendszer
- keletről: selyem behozatala ⇒ fellendül a ruhaipar
- A város környéki földeket a nagyvállalkozók felvásárolták ⇒ kialakul a bérmunkások rétege
- Rossz munkakörülmények ⇒ ciompok lázadása (1378)
- Medici család uralma: XV. sz. eleje (kábé.1434)-1737.
- Cosimo Medici: 1434-től: A haza atyja – nem sérti meg a köztársasági államformát
- 1469. Lorenzo Medici „Magnifico” hatalomra kerülése (1492-ben meghalt) – a fia, Giovanni bíboros lett, majd: X. Leó pápa
- Machiavelli: A fejedelem – Lorenzo fiának ajánlotta, Cesare Borgiáról mintázta
- 1494-98. Savonarola (domonkos szerzetes) – Firenzében a Szent Márk kolostor perjele
- a kor romlottsága ellen lépett fel – VI. Sándor kiátkozta, végül megégették

HUMANIZMUS ÉS RENESZÁNSZ

- Észak-Itáliában virágzik (Firenzében elsősorban)
- Ok: gazdagság és a polgárság megerősödése
- Levantei-kereskedelem: arab kultúra megismerése
- Az ókor felé fordulás - fordítások –könyvnyomtatás- 1450. Guttenberg
- Arisztotelész, Ptolemaiosz (geocentrikus világkép), Platon, Cicero, stb műveinek lefordítása
- Humanizmus: öntudat – alkotó művész
- Realista ábrázolás, perspektíva, természet, szépség
- Firenze: Vasari, Boticelli, Donatello, Brunelleschi
- Michelangelo (Szent Péter templom építése is), Leonardo, stb.